

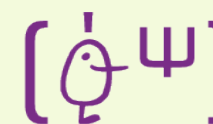
VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Tema 7

Desenvolupament
psicosocial i de la
personalitat en la
infància

Olga Fernández García

Dep. Psicologia Evolutiva i de l'Educació

Índex

01 DESENVOLUPAMENT EMOCIONAL

- Primeres manifestacions emocionals
- Desenvolupament de la gestió de les emocions
- Temperament

02 DESENVOLUPAMENT DEL JO

- Autoconcepte, autoestima i identitat
- Identitat sexual i de gènere

03 EL PAPER DE LA FAMÍLIA

- L'aferrament
- Els estils educatius

04 EL DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL

- Etapes del desenvolupament psicosocial d'Erikson
- L'amistat
- El joc
- Conducta prosocial, agressiva i antisocial

PRIMERES MANIFESTACIONS EMOCIONALS

Plor

- ❖ **Funció social**
- ❖ Diferències individuals notables en la gestió emocional.
- ❖ Resposta ajustada a les seues necessitats.

Somriure

- ❖ Els primers somriures són manifestacions involuntàries.

El bebè aprèn que somriure és una eina potent

Somriure social

Atrau, manté i reforça els pares
→ Cicles d'interacció expressiva

- ❖ Riure: somriure acompanyat de vocalitzacions

Evolucionen amb el desenvolupament cognitiu → **somriure anticipatori**

Comunicació intencional
12-15 mesos

PRIMERES MANIFESTACIONS EMOCIONALS

Satisfacció, interès i aflicció

Primeres manifestacions en resposta a estats fisiològics, estimulació sensorial o processos interns

2-6 mesos

Sorpresa / alegria – Irritació / tristesa

Primeres emocions

PRIMERES MANIFESTACIONS EMOCIONALS

15-24
mesos

EMOCIONS AUTORREFLEXIVES (torbament, empatia i enveja)

Sorgeixen quan els xiquets tenen autoconcienciació.

3 anys

EMOCIONS AUTOAVALUATIVES (vergonya, culpa i orgull)

Requereix més desenvolupament cognitiu, sentit d'un mateix i coneixement dels estàndards, regles i metes acceptades per la societat.

- **Vergonya** → Precisa de la capacitat per a avaluar-se a un mateix
- **Culpa** → Implica la capacitat de conèixer com la nostra conducta afecta els altres.

DESENVOLUPAMENT DE LA GESTIÓ DE LES EMOCIONS

- Associació de les expressions facials amb les emocions.

Aprèn a identificar, conèixer i expressar les seues emocions.

- Diferenciació emocions agradables i desagradables.

Desenvolupa estratègies bàsiques de gestió emocional

18-24 mesos

Inici del llenguatge i augment del control de l'entorn

DESENVOLUPAMENT DE LA GESTIÓ DE LES EMOCIONS

PAPER ESSENCIAL DELS
EDUCADORSINTENSIFICAR l'orgull perquè :

- Desenvolupe un sentit alt de competència.

INTENSIFICAR la vergonya o la culpa perquè:

- Aprenga com se sent l'altra persona.
- Es plantege com demanar-li perdó.
- Aprenga com encarar situacions similars en el futur.

- Capacitat per a construir relacions càlides.
- Supera l'egocentrisme i li permet desenvolupar **l'empatia**.

INTENSIFICACIÓ EXCESSIVA

Tendència a atribuir-se accions o pensaments que no corresponen amb el que està ocorrent.

Creença que és millor que la resta, debilita la seua gestió de la frustració, i desenvolupament d'aïllament cap als iguals.

TEMPERAMENT

«Caràcter, manera de ser o de reaccionar de les persones»

- Fort base biològica
 - Forta relació entre el temperament i els estatde *arousal*
 - Estable

Xiquets fàcils

- Dormen i mengen amb facilitat.
- Persisteixen en les tasques.
- Toleren bé la frustració.
- S'adapten fàcilment als canvis en les rutines.
- El seu estat d'ànim sol ser positiu (feliços, alegres, etc.).
- Aprox. 40%

Xiquets difícils

- Estats d'*arousal* irregulars.
- Esclats emocionals.
- Difícil adaptació a canvis de rutina i persones noves.
- Aprox. 10%

Xiquets “lents per a animar-se”

- Patrons de son i de menjar entre els anteriors.
- Tarden més a adaptar-se als canvis situacionals i personals, però finalment ho aconsegueixen.
- Reaccions emocionals mitjanament intenses.
- Aprox. 15%

Xiquets amb característiques de diversos tipus → 35%

AUTOCONCEPTE, AUTOESTIMA I IDENTITAT

AUTOCONCEPTE

Com ens definim o quina idea tenim sobre nosaltres mateixos.

Implica aspectes cognitius i categorials.

- **Fins als 4 anys:** es basa en atributs físics, possessions i descripcions globals.
Descripció unidimensional.
- **Entre els 5-6 anys:** pot començar a connectar diverses parts de si mateix.
- **7-8 anys:** més capaços de construir un concepte multidimensional i integrar conceptes contradictoris.

AUTOESTIMA I AUTOVÀLUA

AUTOESTIMA: *Part avaluativa del sentit de nosaltres mateixos.*
Implicació més valorativa i emocional. Depèn del desenvolupament cognitiu del xiquet i del que els pares i professorat li transmeten.

AUTOVÀLUA: *Sentit de competència.*

AUTOAVALUACIÓ CONTINGENT

- La comunicació de missatges positius únicament quan ha tingut èxit, s'associa amb el descens de la probabilitat d'intentar noves possibilitats → **Indefensió apresada**
- Els pares que **lloen l'esforç i la creativitat**, dirigeixen l'atenció del xiquet cap a maneres més eficaces d'aconseguir els resultats.

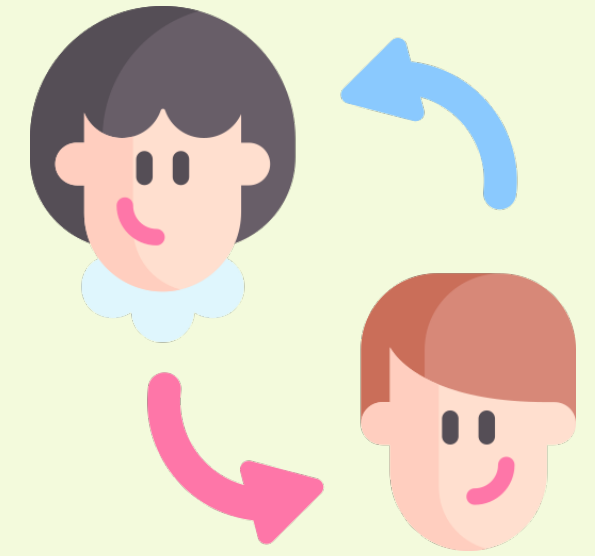
Efecte Pigmalíó o «profecia autocomplida»

IDENTITAT SEXUAL I DE GÈNERE

SEXE BIOLÒGIC → Condició biològica i genètica per la qual naixem amb caràcters sexuals primaris, òrgans sexuals interns i externs, cromosomes i hormones.

→ No determina ni la identitat de gènere ni l'orientació sexual.

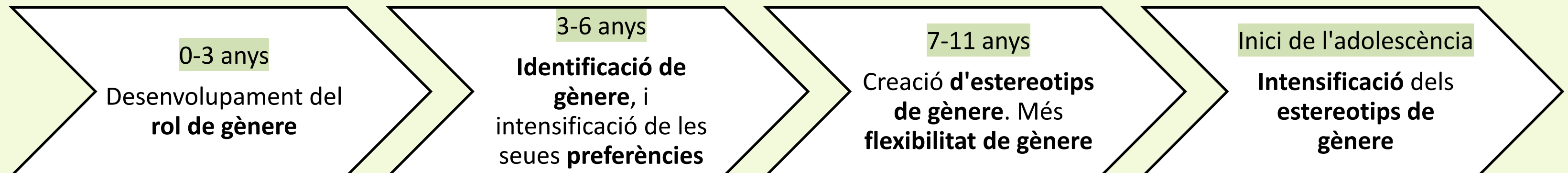
- **IDENTITAT DE GÈNERE**
- **ORIENTACIÓ SEXUAL**

ROLS DE GÈNERE → conductes, interessos, actituds, habilitats i aspectes de personalitat assignats com a apropiats per a cada sexe.

→ Desenvolupament d'una conducta tipificada segons el rol de gènere.

→ - **ESTEREOTIPS DE GÈNERE**

L'AFERRAMENT

John
Bowlby

Psicoanalista. Estudi del desenvolupament psicològic dels xiquets que experimenten pèrdues o separacions prolongades de la mare.

Fase de protesta

El xiquet, en anar-se'n la mare, plora intensament i mostra ira.

Fase de desesperació

El xiquet es desespera quan els esforços són en va.

Deixa de plorar al mateix temps que s'incrementen les conductes hostils i rebutja estranys.

Quan les esperances de retorn es trunquen, el xiquet deixa espai psicològic per a construir noves vinculacions.

Importància de la proximitat d'un adult que proporciona seguretat al xiquet.

AFERRAMENT

Víncle o llaç afectiu que s'estableix entre dues persones com a resultat de la interacció i que els porta a mantenir proximitat i contacte en l'assoliment de seguretat, consol i protecció.

Encara que es contempla fonamentalment en la infància, continua manifestant-se al llarg del cicle vital.

**Aferraments
primaris**

**Aferraments
secundaris**

Jerarquia d'aferraments

L'AFERRAMENT

AFERRAMENT com a sistema de sincronització comunicativa

La figura d'aferrament connecta amb els estats interns del beb`r i
respon conseqüentment.

La **qualitat de l'AFERRAMENT** depèn de les
característiques comunicatives de la relació FA-fill.

L'AFERRAMENT

La **pèrdua de la ressonància òptima** farà entrar el bebè en un estat **d'estrès** davant el qual **activarà el sistema d'aferrament**

EPISODIS BREUS

- No tenen conseqüències evolutives greus.
- Xiquet aprèn a autoregular els estats d'ànim.

Sobreactivació o hiperarousal

El cervell activa la branca simpàtica del SNA.

EPISODIS INTENSOS I CRÒNICS

- Pot tenir conseqüències potencialment tòxiques per al seu desenvolupament.

Dissociació

Si el vincle no es restaura, el cervell es desconnecta conductualment i emocional, i el xiquet deixa de plorar. S'activa la branca parasimpàtica, augmentant els nivells d'opiacis endògens.

L'AFERRAMENT

FUNCIONS

CONDUCTUAL

Conductes que el xiquet desplega per a aconseguir proximitat, contacte i comunicació amb les seues FA.

COGNITIU

Model mental de relació en funció de la interpretació que fa el xiquet dels seus intents per aconseguir l'aferrament.

COMPONENTS DE L'AFERRAMENT

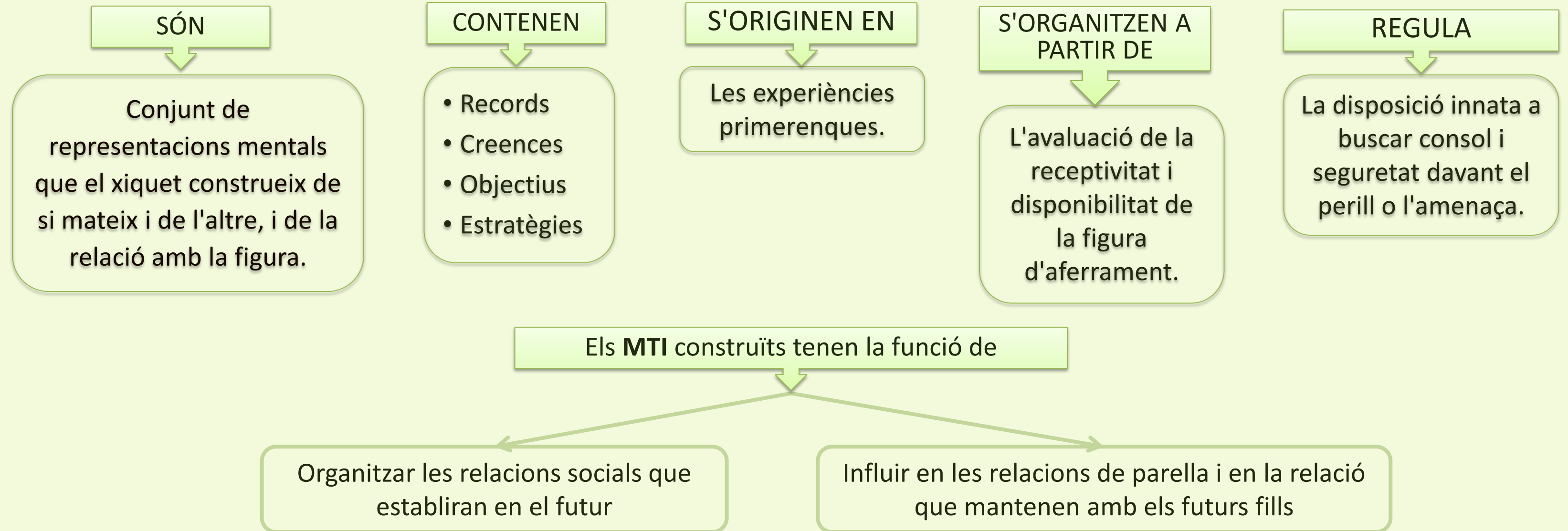
EMOCIONAL

Sentiments associats a la FA, a un mateix i a la relació.

L'AFERRAMENT

El xiquet va aprenent si el cuidador estarà o no disponible i forma el

MODEL DE TREBALL INTERN

Tendeixen a mantenir-se **ESTABLES** en el temps, encara que poden **MODIFICAR-SE**

L'AFERRAMENT

Si els entorns són consistents al llarg del temps i la figura d'aferrament estableix una **relació afectuosa** i es mostra **disponible**

Construirà una representació de la **FIGURA D'AFERRAMENT** com d'una persona **disposada a ajudar-lo en moments de necessitat**

Construirà una representació de **SI MATEIX** com a **persona que mereix ser volguda**

Si la figura d'aferrament es mostra **poc atenta** a les seues **necessitats** i és **incapaç** de respondre **adequadament**

Construirà una representació de la seua **FIGURA D'AFERRAMENT** com a **insensible o poc present**

Construirà una representació de **SI MATEIX** com algú que **no mereix ser estimat**

L'AFERRAMENT

FASES DEL DESENVOLUPAMENT DE L'AFERRAMENT

- 1) **PRE-AFERRAMENT 1:**
Sensibilitat social indiscriminada
Fins 6 setmanes

Des del naixement el xiquet utilitza tots els comportaments innats dels quals disposa per a establir contacte amb la mare.

- 2) **PRE-AFERRAMENT 2:**
Sensibilitat social discriminada
Fins 6/7 mesos

El xiquet comença a dirigir, de manera preferencial, els comportaments d'aferrament cap a la mare, encara que no proteste encara en la separació d'ella.

- 3) **AFERRAMENT:**
Des de 6 m fins als 3 a

El xiquet es posa ansiós quan la mare s'allunya, la busca activament, i la utilitza com a "base segura" durant l'exploració.

- 4) **Formació d'una RELACIÓ RECÍPROCA**
Des dels 3 anys

Construcció d'una relació recíproca entre la mare i el xiquet. Intervenen importants adquisicions en el pla cognitiu i un creixent desenvolupament de la capacitat lingüística.
EN ESTA FASE ES CONSTRUEIXEN ELS MTI

L'AFERRAMENT

SITUACIÓ ESTRANYA

Mary
Ainsworth

Va estudiar com **funcionava**
l'aferrament i els **tipus** d'aferrament

Base de seguretat

Cerca de proximitat

Per a això dissenya

LA SITUACIÓ ESTRANYA

«Situació experimental per a observar les conductes dels bebès en interacció amb la mare i amb estranys»

- ❖ Mostra reduïda
- ❖ Xiquets entrenats a relacionar-se amb persones desconegudes en societats occidentals

L'AFERRAMENT

SITUACIÓ ESTRANYA

Sis categories interactives en huit episodis de 3 minuts aprox.

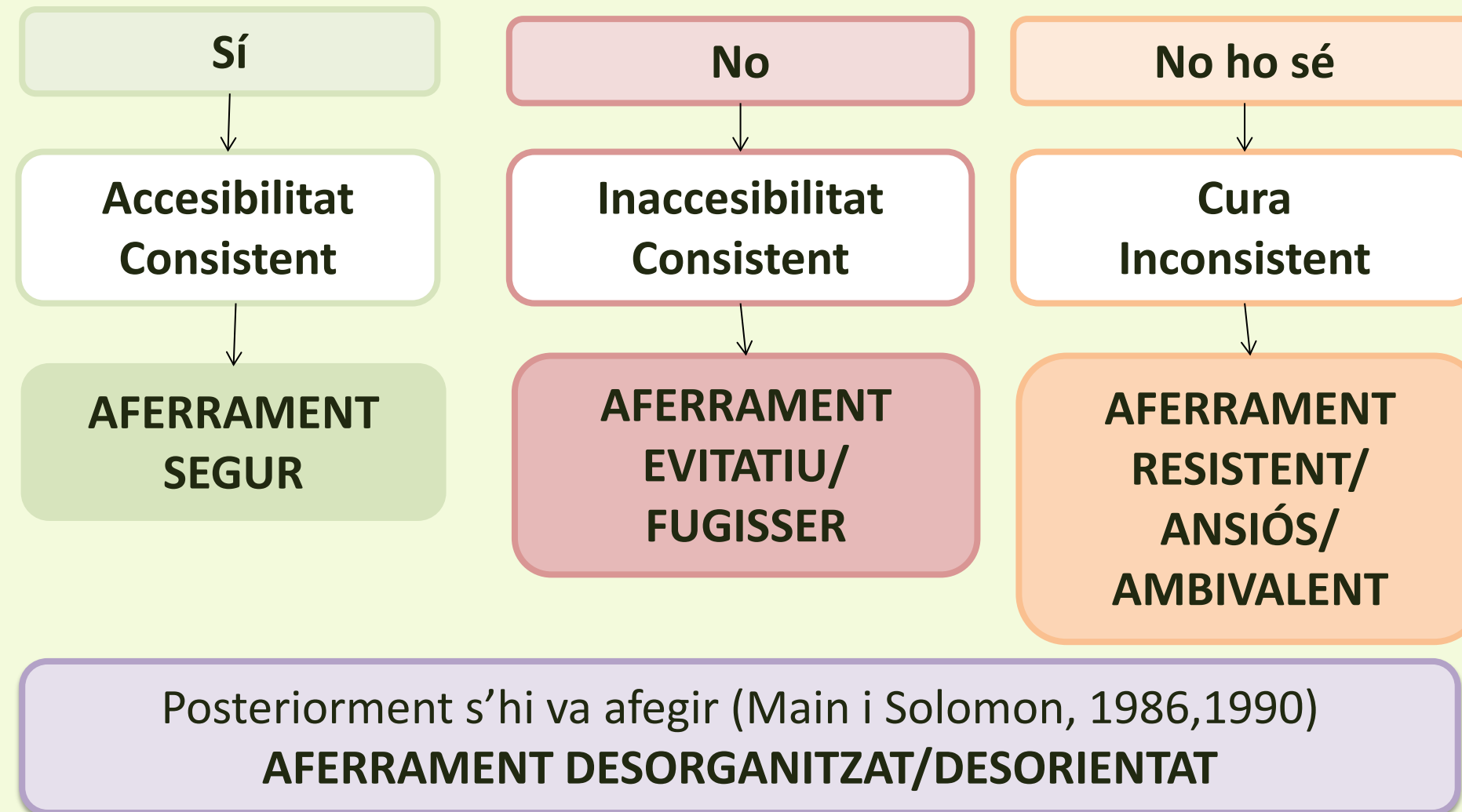
1. L'observador els acompanya a la sala (mare, xiquet i observador)
2. El xiquet juga en presència de la mare.
3. Entra l'estrany, parla amb la mare i juga amb el xiquet. Al final la mare se'n va.
4. **Primer episodi de separació.** L'estrany es dirigeix al xiquet.
5. **Primer episodi de reunió:** la mare entra, saluda, calma el xiquet i intenta que reprenga el joc. Estrany ix. Abans de finalitzar torna a anar-se'n acomiadant-se.
6. **Segon episodi de separació.**
7. Torna l'estrany i es dirigeix al xiquet.
8. **Segon episodi de reunió:** torna la mare i l'estrany desapareix.

1. Conducta de proximitat i cerca de contacte.
2. Conducta de manteniment de contacte
3. Conducta resistent
4. Conducta evitativa
5. Conducta de cerca durant els episodis de reparació
6. Interacció des de la distància
→ Conducta exploratòria

L'AFERRAMENT

TIPUS D'AFERRAMENT

La meua FA és **accessible** i està **disponible** quan la necessite?

L'AFERRAMENT

TIPUS D'AFERRAMENT

Aferrament evitatiu/fugisser (grup A)

«El xiquet se sent insegur i amb falta de confiança, atès que la disponibilitat de la FA és baixa, no s'acomoda als xiquets ni a les necessitats del xiquet».

CONDUCTA RESPECTE A LA MARE:

- **Conductes de desaferament.**
- Durant la separació no la troben a faltar ni la busquen.
- Si ploren, només ho fan quan es queden a soles.

CONDUCTA RESPECTE A L'ESTRANYA:

- La tracten amb **proximitat**.
- Si s'afligeixen en quedar-se sols, són **consolats fàcilment per l'estranya**.
- Poden mostrar més interès per interaccionar amb l'estranya que amb la mare.

CONDUCTA EXPLORATÒRIA:

- **Alta**, pot descendir quan es queden a soles.

L'AFERRAMENT

TIPUS D'AFERRAMENT

Aferrament segur (grup B)

«El xiquet se sent segur i amb confiança perquè el cuidador sol estar disponible i, per tant, és accessible de manera consistent.»

CONDUCTA RESPECTE A LA MARE:

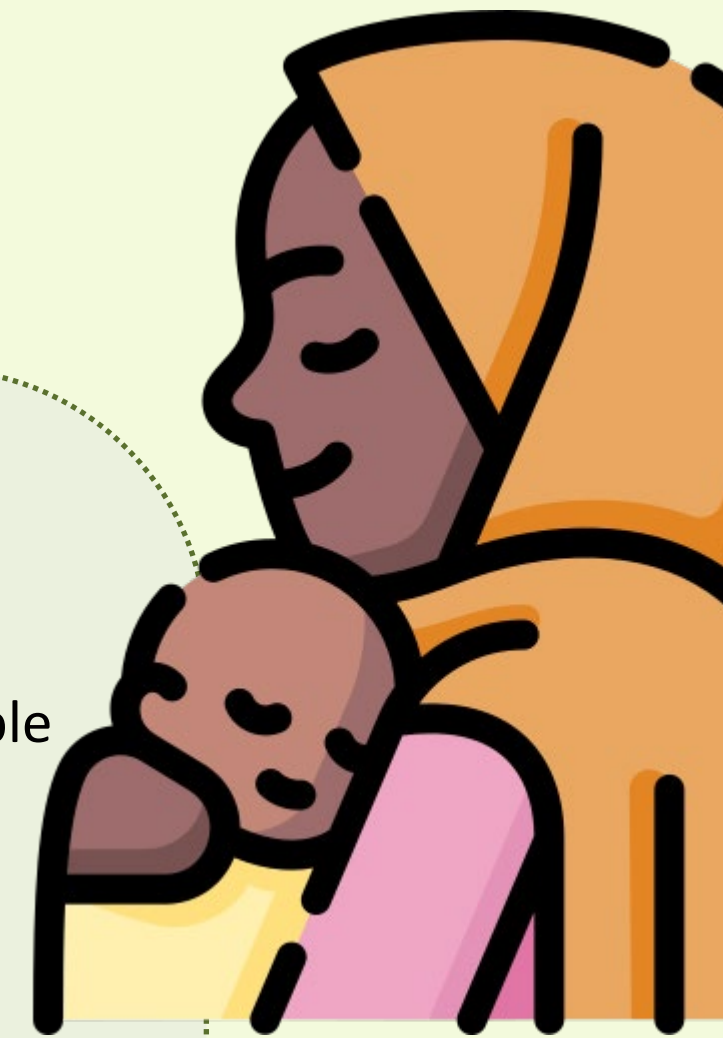
- **Interacció positiva i afectiva.**
- En la seua absència poden afligir-se o no, però sempre realitzen conductes de cerca.
- S'observa una bona recepció.
- Es consolen amb facilitat per la mare.
- No s'observa evitació cap a la mare.

CONDUCTA RESPECTE A L'ESTRANYA:

- O la **rebutgen** obertament o **interactuen** amb ella.

CONDUCTA EXPLORATÒRIA:

- **Alta** quan està la mare, però **disminueix** si **esta se'n va**.

L'AFERRAMENT

TIPUS D'AFERRAMENT

Aferrament resistent/ansiós (grup C)

«El xiquet se sent insegur i amb falta de confiança perquè la disponibilitat del cuidador és asíncrona o inconsistent, insensible o intrusiva.»

CONDUCTA RESPECTE A LA MARE:

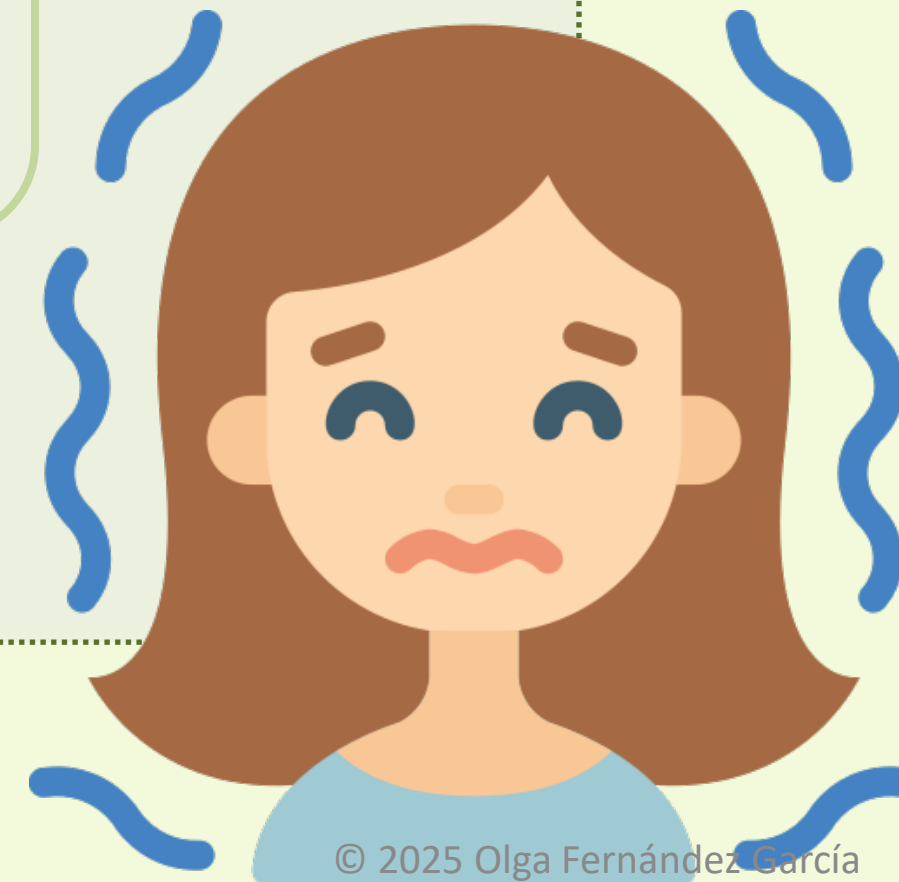
- A penes se separen d'ella.
- S'afligeixen quan ella se'n va.
- En els episodis de reunió, busquen consol en la mare, però és difícil aconseguir-lo.

CONDUCTA RESPECTE A L'ESTRANYA:

- Mostren rebuig, recel.

CONDUCTA EXPLORATÒRIA:

- Juguen poc.
- El joc no es recupera després de la primera separació.

L'AFERRAMENT

TIPUS D'AFERRAMENT

Aferrament desorganitzat (grup D)

- Mostren conductes **CONTRADICTÒRIES, CONFUSES i APRENSIÓ** quan la **FA s'aproxima**.
- Manifesten moviments físics de protecció davant de la FA o moviments repetitius.
- Humor canviant.
- Normalment procedeixen de famílies amb problemes.

- ❖ En la realitat probablement trobem barreges dels tres en un mateix xiquet.
- ❖ El xiquet pot estar desenvolupant aferraments diferents segons la calidesa i atenció de cada cuidador.

ELS ESTILS EDUCATIUS

	 afecte i comunicació	 afecte i comunicació
 control / exigències	AUTORITATIU / DEMOCRÀTIC	AUTORITARI
 control / exigències	INDULGENT / PERMISSIU	NEGLIGENT / INDIFERENT

ELS ESTILS EDUCATIUS

Autoritari

- Pares:
 - Estableixen **mesures estrictes**.
 - **Imposen les regles** sense raonar-les.
 - No tenen en compte les necessitats ni el punt de vista dels fills.
 - Esperen **obediència incondicional**.
 - **Exigixen estàndards irreal**s.
- Xiquets:
 - Se senten **ansiosos**.
 - Infantesa intermèdia : obtenen puntuacions mitjanes o per **baix** en **competències cognoscitives i socials**.

ELS ESTILS EDUCATIUS

Beneficis ratificats sobre el desenvolupament del xiquet
MILLOR ESTIL DE CRIANÇA

Autoritatiu

- Pares:
 - **Controlen** els fills de prop.
 - **Estableixen normes raonant-li-les.**
 - Fan un **seguiment pròxim** per a veure que el xiquet compleix les normes, sense perdre la **connexió emocional**.
- Xiquets:
 - Es poden **adaptar millor al món**.
 - Nivell de **seguretat molt alt**.
 - **Millors** puntuacions en les habilitats **cognoscitives i socials**.

ELS ESTILS EDUCATIUS

Permissiu

- Pares:
 - **A penes** estableixen **normes**.
 - Creuen en la **lliure expressió** dels fills i deixen que facen el que vulguen.
 - Es relacionen **càlidament** amb els fills.
- Xiquets:
 - Solen sentir **bastant ansietat**.
 - Mostren **menys exploració i autocontrol**.
 - **Immadurs**.
 - Infantesa intermèdia: obtenen puntuacions **baixes** en **competències cognoscitives i habilitats socials**.
 - Adolescència: **antisocial** amb conductes agressives i baixa autoestima.

ELS ESTILS EDUCATIUS

Negligent

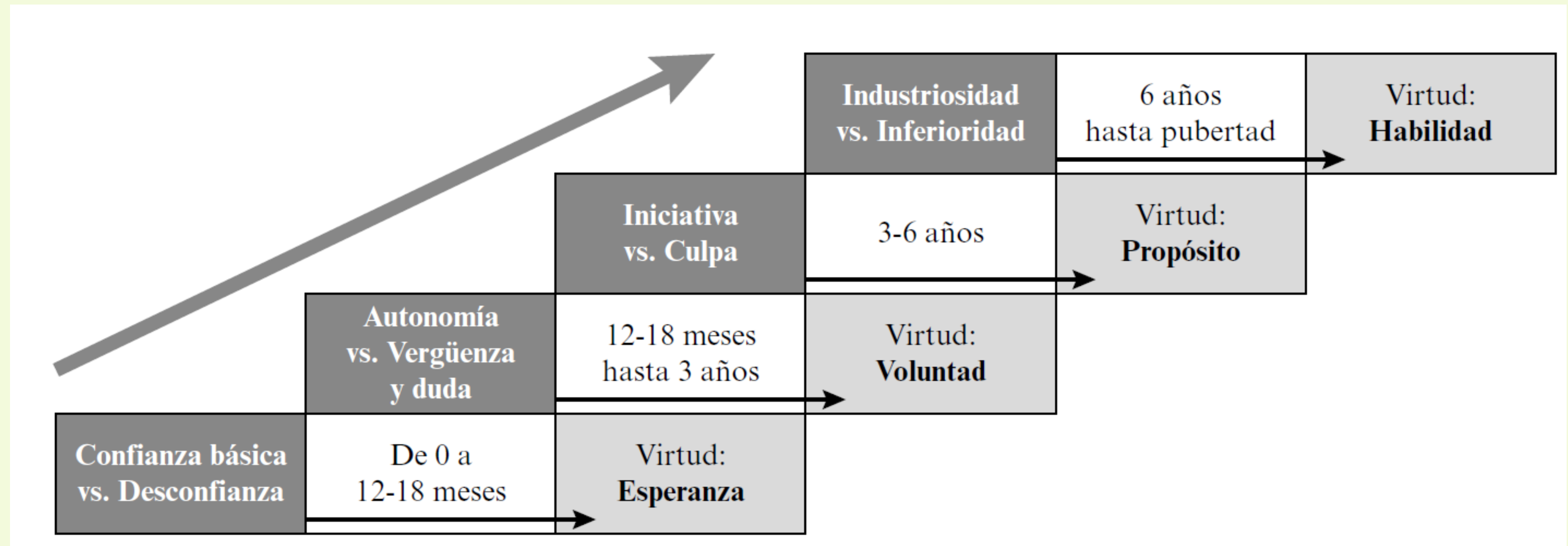
- Pares:
 - **No** deixen espai psicològic per **atendre les necessitats** dels fills.
 - **No s'involucren en la criança i l'educació.**
 - Mostren **distanciament i fredor.**
- Xiquets:
 - **Alta probabilitat** que desenvolupen **problemes de conducta.**
 - No veu els pares com a FA.
 - Se sent **sol i poc volgut.**
 - A curt termini pot no ressentir-se.
 - A llarg termini serà més vulnerable i tendirà a tenir conflictes socials i personals.

ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL D'ERIKSON

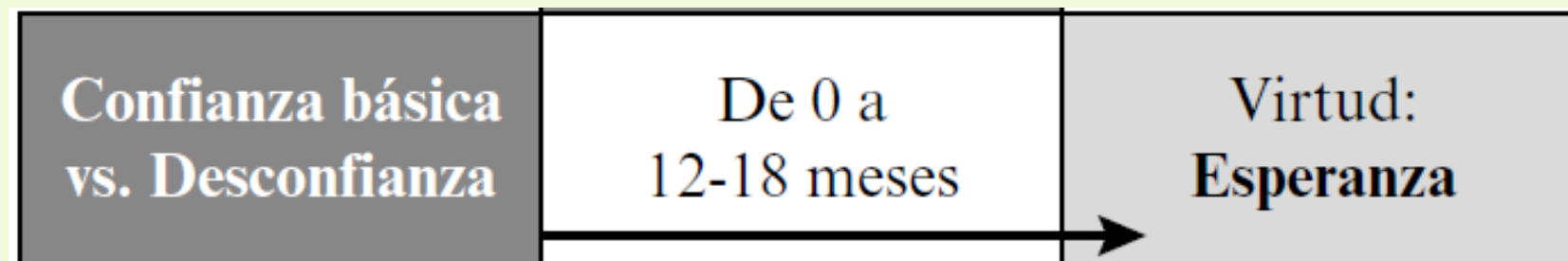

El DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL es dona al llarg de **8 etapes**, i cadascuna es caracteriza per un **conflicte** que es pot resoldre de manera **satisfactòria o insatisfactòria**.

- La **resolució satisfactòria** del conflicte originarà una *virtut o força personal*.
 - La **resolució insatisfactòria** del conflicte originarà una *debilitat*.
- L'èxit esta en el balanç.

ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL D'ERIKSON

Erikson considera la necessitat del bebè de construir una seguretat bàsica en el món.

→ Per a aconseguir-ho, en esta etapa desenvolupa vincles d'aferrament.

- ☐ Tracte és sensible i adequat? → desenvolupa un sentiment de seguretat.
- ☐ Tracte és insensible i inadequat? → serà **desconfiat, pessimista i propens a la frustració.**

Força del jo → **ESPERANÇA**

Debilitat → **FUSTRACIÓ I**

DESCONFIANÇA

ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL D'ERIKSON

Autonomía vs. Vergüenza y duda	12-18 meses hasta 3 años	Virtud: Voluntad
--------------------------------------	-----------------------------	----------------------------

- ❑ Confiança suficient per a explorar el món? → centra la seua energia a adquirir habilitats físiques per a ser autònom.
- ❑ Excés de confiança? → **ignorarà senyals de perill** en confiar excessivament en els altres → **maladaptació**.

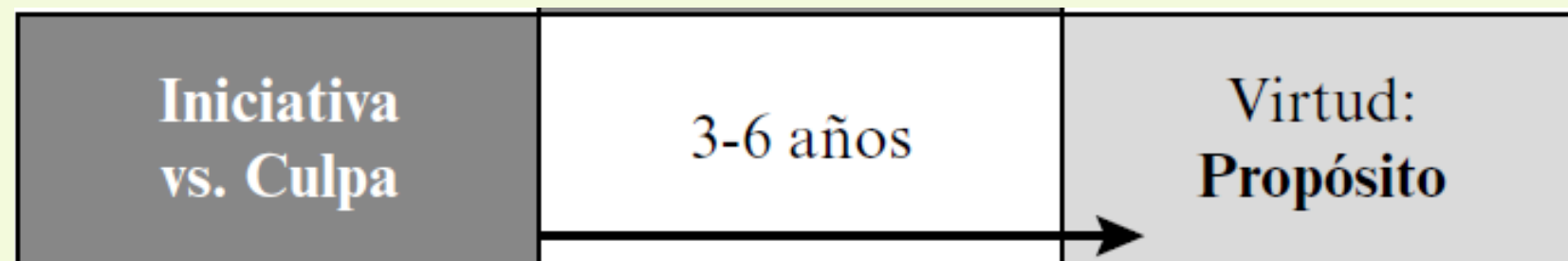
NECESSÀRIA UNA CERTA DOSI DE LA PART NEGATIVA.

- ❑ Excés d'autonomia? → no tindrà en compte altres xiquets.
- ❑ Excés de por i desconfiança (arrossega la desconfiança de l'etapa anterior)? →
Malignitat: no s'atrevirà a explorar, es tancarà en si mateix i serà més fàcil que no vulga relacionar-se amb els altres xiquets.

Força del jo → **VOLUNTAT**

Debilitat → **MALADAPTACIÓ**

ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL D'ERIKSON

- ❑ Bona independència i seguretat? → vol fer plans i dur-los a terme per si mateix.
- ❑ Excés d'iniciativa? → Vol que els altres seguisquen les seues iniciatives → **maladaptació.**

NECESSARI DESENVOLUPAR UN CERT SENTIMENT DE CULPA.

- ❑ Excés de culpa? → **Malignitat:** crecle viciós pensant que ell/ella és sempre responsable de tot.

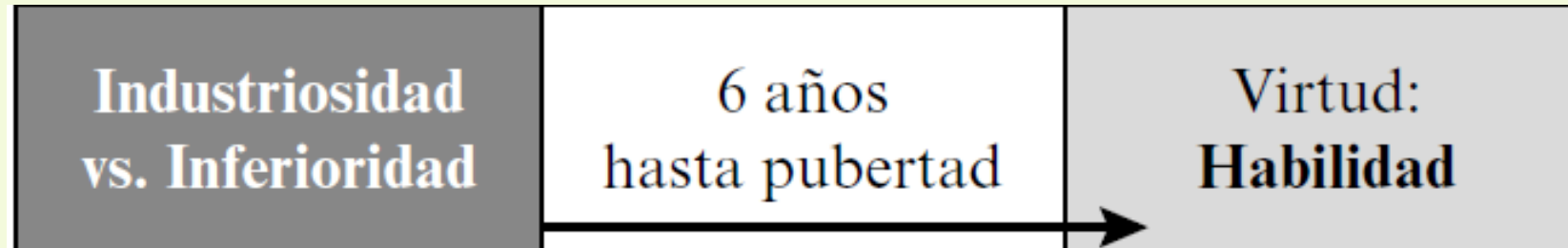
Equilibri → Major desenvolupament d'INICIATIVA sobre la CULPA, sense excés.

Força del jo → **PROPÒSIT**

Debilitat → **CULPA**

ETAPES DEL DESENVOLUPAMENT PSICOSOCIAL D'ERIKSON

- ❑ Demostra els seus coneixements i habilitats? → desenvolupa coneixements i habilitats per a adaptar-se a la societat, i se sent motivat per això.
- ❑ Excés de laboriositat? → Poden convertir-se en “**treballcòlics**” i caure en el perfeccionisme.
- ❑ Falta de competència o mals resultats? → **se sentirà inferior a la resta**

Força del jo → **COMPETÈNCIA**

Debilitat → **INFERIORITAT**

L'AMISTAT

«Vincle voluntari, diàdic, simètric i recíproc.»

- Tots dos membres estan al mateix nivell
- És exigent
- No és incondicional
- Solen ser semblants a ells
- Canvia amb relativa freqüència

Classificació (Selman)

Etapla 0: COMPANYONIA DE JOC MOMENTANI (3-7 anys)

- Nivell *indiferenciat* d'amistat

Etapla 1: ASSISTÈNCIA UNIDIRECCIONAL (4-9 anys)

- Nivell *unilateral* d'amistat

Etapla 2: COOPERACIÓ BIDIRECCIONAL (6-12 anys)

- Nivell *recíproc* d'amistat

Etapla 3: RELACIONS ÍNTIMES, COMPARTIDES MÚTUAMENT (9-15 anys)

- Nivell *mutu* d'amistat

Etapla 4: INTERDEPENDÈNCIA AUTÒNOMA (+12 anys)

- Nivell *interdependent* de l'amistat

EL JOC

«Eina d'aprenentatge que li permet desenvolupar les seues capacitats físiques, cognoscitives i socials, i la psicomotricitat fina.»

- Necessari proporcionar els espais i el temps perquè construïsquen joc lliure → desenvolupament a tots els nivells.
- Els jocs didàctics, dirigits pels adults, seran molt útils dins d'un marc d'aprenentatge. No com a substitut del joc lliure.

Pel que fa a nivell cognitiu:

- Estimula la capacitat de pensament i crea oportunitats d'aprenentatge.
- Permet incorporar elements de l'exterior a les estructures cognitives i guanyar experiències modificant-les.
- Estimula l'atenció i la memòria, així com la imaginació i la creativitat.
- Fomenta i desenvolupa el llenguatge.
- Crea ZDP ja que s'usen recursos per damunt de les seues capacitats.

Pel que fa a nivell social:

- Fomenta la comunicació i la cooperació.
- Promou la cohesió i la confiança.
- Ensenya a compartir, ajudar-se i acceptar socialment.
- Proporciona oportunitats per aprendre a gestionar sentiments, emocions i actituds i millorar les habilitats socials.
- Ajuda a desenvolupar estratègies cognitives d'interacció social.
- Promou el desenvolupament moral.
- Ofereix oportunitats per aprendre i assimilar normes de comportament social.

EL JOC

Joc funcional
o locomotor

- El més senzill.

Joc
constructiu
o amb
objectes

- Ús d'objectes per a construir un tot.
- Està implicada la psicomotricitat fina.
- Estimula el desenvolupament del pensament abstracte, fomenta la perseverança i concentració, promou la capacitat creadora, facilita el despreniment de la juxtaposició i el sincretisme infantil, i estimula processos d'anàlisi i síntesi que faciliten l'organització perceptiva.

Joc
dramàtic, de
simulació,
fantasia o
imaginatiu

- Necessita haver desenvolupat la funció simbòlica.
- Fomenta el descentrament cognitiu i la diferència entre realitat i ficció.
- Apareixen discrepància entre el camp semàntic i el visual i comporta el pensament abstracte.
- Fomenta la comunicació i cooperació entre iguals, l'exploració del seu lloc al món, sorgeixen sentiments i actituds, s'estableixen vincles d'autoconeixement, s'amplia el coneixement del món social i laboral de l'adult, i promou el desenvolupament moral.

Joc amb
regles

- Hi ha una sèrie de normes que cal complir.
- Implica relacions socials.

CONDUCTA PROSOCIAL

«Accions desinteressades per a beneficiar altres persones.» (Conducta prosocial)

«Motivació per ajudar a algú sense esperar res a canvi. Centre de la conducta prosocial.» (Altruisme)

Els xiquets amb conductes cooperatives mostren preferència per compartir amb:

- Persones pròximes
- Persones que primer han compartit amb ell o ella
- Persones que comparteixen amb altres persones

Variables implicades:

- Entorn sociofamiliar amb models als quals copiar.
- Experimenten els beneficis de rebre d'altra banda.
- En el seu entorn es fomenten les experiències altruistes i la reflexió sobre aquestes.
- L'entorn recompensa les seues conductes altruistes.

↑ edat → ↑ capacitat empàtica → ↑ conducta prosocial

AGRESSIÓ

«Ús de la força física i/o psicològica exercida sobre algú.»

Agressió instrumental

- Utilitza la conducta agressiva per aconseguir una meta.

Agressió oberta

Agressió relacional, social o indirecta

Variables implicades:

- Temperament
- Influència parental
- Cultura
- Aprenentatge social

Bullying o cyberbullying

Efectes negatius en la salut física, el benestar emocional i el rendiment acadèmic.

Més casos en estudiants de primer cicle d'ESO. El 50% dels estudiants reconeix haver agredit físicament o verbal.

Víctimes i agressors comparteixen la seua baixa autoestima i ha d'intervenir en totes dues parts